

ОЦІНЮВАННЯ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ВИМІРЮВАНЬ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ФРАКЦІЙНОГО СКЛАДУ ТВЕРДОГО МІНЕРАЛЬНОГО ПАЛИВА

Захаров І.П., Подколзіна О.М.

Харківський національний університет радіоелектроніки, 61166, м. Харків, пр. Науки, 14

Тверде мінеральне паливо (ТМП) містить велику кількість мінеральних домішок, наявність яких погіршує його якість: знижує температуру згорання і збільшує зольність. Для підвищення якості ТМП проводять його збагачення, яке найбільш часто здійснюють у відсадочних машинах гравітаційним методом.

Для визначення теоретично можливих якісно-кількісних показників гравітаційного збагачення та категорії збагачуваності ТМП проводять його фракційний аналіз [1].

Сутність фракційного аналізу полягає в розшаруванні досліджуваного палива на фракції (по щільності) для визначення його фракційного складу. Для розшарування палива застосовують органічні рідини з густиною від 1100 до 2600 кг/м³.

В процесі фракційного аналізу визначають вихід фракції як відношення маси палива даної фракції до суми мас усіх фракцій палива досліджуваної проби, виражене у відсотках.

У доповіді розглядається процедура оцінювання невизначеності вимірювань фракційного складу ТМП. Основними джерелами невизначеності є: неточність зважування фракцій, неточність визначення щільності органічної рідини, вплив випадкових факторів. При цьому через невідому залежність маси фракції від її щільності, внесок невизначеності вимірювання щільності мінеральної рідини у невизначеність вимірювання виходу фракції необхідно встановлювати експериментальним методом [2].

Отримано математичні вирази для обчислення сумарної стандартної і розширеної невизначеностей вимірювань, розроблений бюджет невизначеності.

Наводиться приклад оцінювання невизначеності вимірювань при визначенні фракційного складу ТМП в ТОВ «Вуглехімічна лабораторія».

Перелік використаних джерел:

- 1. ДСТУ 3550-97 (ГОСТ 4790-93); (ISO 7936-1992) Паливо тверде. Визначення та наведення показників фракційного аналізу. Загальні вимоги до апаратури та методики.*
- 2. Прокопов А.В., Подколзіна Е.Н. О возможности уточнения уравнения (модели) измерения на основе использования экспериментальных данных // Неопределенность измерений: научные, законодательные, методические и прикладные основы: Сборник докладов XIII Международной научно-технической конференции, 13-14 апреля 2016 г., Минск, Беларусь, с. 108-110.*